

Xây dựng chính sách vượt trội để khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đóng góp thiết thực cho phát triển KT-XH địa phương

Đó là chỉ đạo của Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) Huỳnh Thành Đạt tại Hội nghị Giám đốc Sở KH&CN toàn quốc được tổ chức ngày 9/4/2021 tại Hà Nội. Bên cạnh đó, theo Tư lệnh ngành KH&CN, trong thời gian tới cần triển khai mạnh mẽ, quyết liệt và đồng bộ các nội dung: sắp xếp lại tổ chức bộ máy của các Sở KH&CN theo hướng tinh gọn, hiệu quả; tổ chức thực hiện tốt các nhiệm vụ khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo ở địa phương; huy động mọi nguồn lực cho KH&CN địa phương...

KH&CN ngày càng khẳng định vị thế, đóng góp thiết thực cho các mục tiêu phát triển KT-XH địa phương

Với sự tham dự của hàng trăm đại biểu là Lãnh đạo các Sở KH&CN, Lãnh đạo các đơn vị trực thuộc Bộ KH&CN, các doanh nghiệp, viện nghiên cứu..., trong bài phát biểu khai mạc, Thứ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Hoàng Giang nhấn mạnh, 2021 là năm có ý nghĩa quan trọng, năm đầu tiên triển khai kế hoạch phát triển KT-XH giai đoạn 2021-2025. Trong các Nghị quyết số 01/NQ-CP và 02/NQ-CP của Chính phủ, các nội dung về khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo được đề cập đến rất nhiều, điều đó chứng tỏ vị trí, vai trò của khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo được nhấn mạnh đặc biệt trong bối cảnh mới.

Trong thời gian qua, KH&CN từ Trung ương đến địa phương đã nỗ lực đẩy mạnh các giải pháp nhằm tháo gỡ khó khăn, tạo môi trường thuận lợi nhất để KH&CN đi vào thực tiễn cuộc sống. Mặc dù vẫn còn một số hạn chế nhưng KH&CN đã ngày càng khẳng định vị thế và đóng góp thiết thực cho các mục tiêu phát triển KT-XH, bảo đảm quốc phòng - an ninh,

Thứ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Hoàng Giang phát biểu khai mạc Hội nghị.

xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh ở địa phương.

Theo báo cáo tại Hội nghị, trong năm 2020 và cả giai đoạn 2015-2020, hoạt động khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo ở địa phương đã có nhiều đóng góp nổi bật trong phát triển KT-XH. Giai đoạn này, Bộ KH&CN đã hỗ trợ các địa phương triển khai gần 800 nhiệm vụ KH&CN thuộc các chương trình quốc gia: Nông thôn miền núi; Đổi mới công nghệ;

Quyển gen; Nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm hàng hóa; Sở hữu trí tuệ; Nhiệm vụ cấp thiết phát sinh ở địa phương nhằm đẩy mạnh ứng dụng, chuyển giao tiến bộ KH&CN, giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra.

Chỉ tính riêng trong năm 2020, các địa phương đã triển khai hàng nghìn nhiệm vụ KH&CN các cấp, tập trung giải quyết đồng bộ các khâu sản xuất theo chuỗi nhằm nâng cao giá trị, sức cạnh tranh

Lãnh đạo Bộ KH&CN điều hành Hội nghị.

của các sản phẩm trọng điểm, chủ lực, có lợi thế của địa phương. Một số sản phẩm điển hình có thể kể đến như xoài Sơn La đã xuất khẩu sang thị trường Mỹ, Canada, Australia; chè (Thái Nguyên); trái cây ở Đồng bằng sông Cửu Long; chế biến rau quả ở Gia Lai, Tây Ninh...; thủy - hải sản (Phú Yên, Khánh Hòa, An Giang, Đồng Tháp, Cà Mau, Bà Rịa - Vũng Tàu...). Đặc biệt, có một số sản phẩm chủ lực của tỉnh và vùng đã đem lại hiệu quả kinh tế cao: phát triển vùng chuyên canh vải thiều Lục Ngạn, Bắc Giang, riêng năm 2020, doanh thu đạt 6.900 tỷ đồng, chiếm gần 19% giá trị sản xuất ngành nông nghiệp của tỉnh; phát triển chuỗi giá trị cây dứa Bến Tre với doanh thu 3.300 tỷ đồng, chiếm 12% giá trị sản xuất công nghiệp của tỉnh...

Xây dựng chính sách đột phá, công khai, minh bạch

Với mục tiêu đưa KH&CN đóng góp ngày càng hiệu quả hơn vào phát triển KT-XH ở các địa phương, đại diện các đơn vị trực thuộc Bộ KH&CN và Lãnh đạo các Sở KH&CN đã trao đổi, thảo luận nhiều vấn đề đang được các địa phương quan tâm. Giám đốc Học viện Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo, ông Hoàng Minh cho biết, trên cơ sở Chiến lược phát triển KT-XH giai đoạn 2021-2030 đã được Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII

thông qua, Bộ KH&CN đang xây dựng Chiến lược phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo giai đoạn 2021-2030. Trong đó nhấn mạnh việc tháo gỡ các vướng mắc liên quan đến chính sách đầu tư, mua sắm công phục vụ cho hoạt động nghiên cứu, đổi mới sáng tạo... Đồng thời khẳng định, cần xây dựng cơ chế vượt trội, chấp nhận rủi ro trong hoạt động khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo, đề xuất cho phép thí điểm một số chính sách đột phá trong phát triển KH&CN. Chiến lược cũng làm rõ vai trò và nội hàm của khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo trong chuyển đổi số. Các nội dung chính sách sẽ được điều chỉnh để tăng cường hỗ trợ hoạt động ứng dụng, hấp thụ công nghệ thay vì quá tập trung vào nghiên cứu và phát triển. Theo ông Minh, đây là những thông tin mà Lãnh đạo các Sở KH&CN cần cập nhật để tham mưu, tư vấn cho Lãnh đạo địa phương nhằm triển khai hoạt động KH&CN tại địa phương mình một cách kịp thời và hiệu quả.

Liên quan đến việc xây dựng kế hoạch và dự toán ngân sách cho hoạt động khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo ở các địa phương, ông Nguyễn Nam Hải, Vụ trưởng Vụ Kế hoạch - Tài chính nêu lên một số nhiệm vụ trọng tâm cần chú ý trong phân bổ ngân sách giai đoạn 2021-2025

như: quản lý, thúc đẩy mạnh mẽ hoạt động đổi mới sáng tạo trong viện nghiên cứu, trường đại học; tiếp tục tháo gỡ rào cản, vướng mắc trong cơ chế tài chính, chính sách để khuyến khích doanh nghiệp đầu tư mạnh mẽ cho hoạt động ứng dụng công nghệ và đổi mới sáng tạo; đổi mới quy trình tổ chức thực hiện nhiệm vụ KH&CN, triển khai hiệu quả, đồng bộ các chương trình KH&CN cấp quốc gia giai đoạn 2021-2025 theo hướng doanh nghiệp đóng vai trò trung tâm, thúc đẩy phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo...

Từ thực tiễn triển khai hoạt động KH&CN ở địa phương, Lãnh đạo các Sở KH&CN cũng đã chia sẻ những khó khăn, vướng mắc, kinh nghiệm của địa phương mình tại Hội nghị. Theo Giám đốc Sở KH&CN Hà Nội Nguyễn Hồng Sơn, hiện nay Sở KH&CN Hà Nội đang tập trung xây dựng các chính sách thúc đẩy ứng dụng, chuyển giao công nghệ mới, triển khai một số mô hình kinh tế mới, mô hình hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, thu hút các nguồn lực xã hội đầu tư cho khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Còn theo ông Nguyễn Việt Dũng, Giám đốc Sở KH&CN TP Hồ Chí Minh, từ thực tiễn triển khai hoạt động KH&CN trên địa bàn cho thấy, ở giai đoạn đầu các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo (phát triển ý tưởng thành sản phẩm, hoàn thiện sản phẩm, ương tạo, thử nghiệm sự phù hợp của sản phẩm với thị trường...) gần như không có nguồn hỗ trợ nào từ Nhà nước. Đây cũng là giai đoạn thất bại nhiều nhất của các doanh nghiệp thuộc loại hình này, do đó Nhà nước cần có sự quan tâm thỏa đáng và có chính sách hỗ trợ phù hợp đối với nhóm đối tượng này. Trong phạm vi địa phương,

từ năm 2016, TP Hồ Chí Minh đã ban hành nhiều chính sách hỗ trợ thiết thực cho hoạt động khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp như: Chương trình hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa đổi mới sáng tạo, nâng cao năng lực cạnh tranh và hội nhập quốc tế giai đoạn 2016-2020; xây dựng quy chế phối hợp hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo với các ban/ngành trên địa bàn. Do đó, trong năm 2020, TP Hồ Chí Minh là địa phương có những hoạt động khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo diễn ra sôi nổi nhất cả nước. Ông Hoàng Bá Nam, Giám đốc Sở KH&CN Quảng Ninh nhấn mạnh đến chính sách, giải pháp làm sao thúc đẩy hoạt động KH&CN tại cơ sở. Theo ông, trong thời gian tới, ngành KH&CN cần tiếp tục đi sâu vào cải cách cơ chế, có thể thành lập Tổ công tác rà soát lại những thông tư, nghị định, văn bản dưới luật... còn bất cập để tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc nhằm thúc đẩy hoạt động khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo ở địa phương thực sự khởi sắc, phát triển.

Phát biểu chỉ đạo Hội nghị, Bộ trưởng Huỳnh Thành Đạt đánh giá cao các kết quả hoạt động KH&CN của các địa phương trong cả nước thời gian qua, đồng thời ghi nhận sự nỗ lực của các Sở KH&CN trong việc tham mưu, xây dựng chính sách để KH&CN có những đóng góp quan trọng đối với phát triển KT-XH. Bộ trưởng nêu rõ: “Chiến lược phát triển KT-XH giai đoạn 2021-2030 đưa ra quan điểm phát triển nhanh và bền vững với tư duy và cách tiếp cận mới, đó là dựa chủ yếu vào khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Đây là điều tự hào, nhưng cũng là thách thức của ngành KH&CN”. Để khoa học, công nghệ và đổi

Bộ trưởng Huỳnh Thành Đạt phát biểu chỉ đạo Hội nghị.

mới sáng tạo đáp ứng được yêu cầu trở thành nền tảng, quốc sách, động lực cho phát triển KT-XH như kỳ vọng của Đảng và Nhà nước, Bộ trưởng nhấn mạnh những nội dung cần triển khai quyết liệt nhằm thúc đẩy mạnh mẽ hơn nữa hoạt động khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo ở các địa phương trong thời gian tới gồm: i) Triển khai nghiêm túc các nội dung liên quan đến khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đã được nêu trong Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII và Nghị quyết đại hội Đảng bộ các tỉnh, thành phố nhiệm kỳ 2020-2025; ii) Rà soát, xây dựng chính sách, nhất là những chính sách có tính nổi trội, đột phá, minh bạch, công khai nhằm thúc đẩy mạnh mẽ hoạt động KH&CN ở địa phương; iii) Sắp xếp lại tổ chức bộ máy của các Sở KH&CN theo hướng tinh gọn nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động; iv) Tổ chức sắp xếp các nhiệm vụ khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo ở các địa phương thực sự hiệu quả, đóng góp thiết thực cho các mục tiêu phát triển KT-XH... Bộ trưởng cũng lưu ý trong

thời gian tới, các Sở KH&CN cần chủ động xây dựng các đề án đổi mới, sắp xếp lại hệ thống đảm bảo tinh gọn nhưng phải đáp ứng được yêu cầu quản lý, khả năng hoạt động hiệu quả, thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ được giao của ngành KH&CN. Đồng thời tập trung triển khai các kết quả nghiên cứu đã có và có khả năng ứng dụng phục vụ trực tiếp phát triển KT-XH địa phương thông qua việc nâng cao năng suất, chất lượng các sản phẩm chủ lực địa phương.

Tại Hội nghị, Bộ trưởng cũng giao trách nhiệm và yêu cầu thủ trưởng các đơn vị thuộc Bộ, theo chức năng nhiệm vụ của mình chủ động nghiên cứu, vận dụng các chính sách hiện hành để trao đổi cùng địa phương giải quyết, tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc theo thẩm quyền, với phương châm đạt được kết quả cuối cùng một cách tốt nhất ✍

Hải Hằng - Xuân Bình